

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

25 октомври 2011 година *

По съединени дела C-509/09 и C-161/10

с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Bundesgerichtshof (Германия) (C-509/09) и от Tribunal de grande instance de Paris (Франция) (C-161/10) с актове от 10 ноември 2009 г. и 29 март 2010 г., постъпили в Съда съответно на 9 декември 2009 г. и на 6 април 2010 г., в рамките на производства по дела

eDate Advertising GmbH

срещу

X

и

Olivier Martinez,

* Езици на производството: немски и френски.

Robert Martinez

срещу

MGN Limited,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н A. Tizzano, г-н J.N. Cunha Rodrigues, г-н K. Lenaerts, г-н J.-C. Bonichot, г-н U. Löhms и г-н M. Safjan (докладчик), председатели на състави, г-н E. Levits, г-н A. Ó Caoimh, г-н L. Bay Larsen и г-н T. von Danwitz, съдии,

генерален адвокат: г-н P. Cruz Villalón,
секретар: г-н B. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 декември 2010 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за eDate Advertising GmbH, от адв. H. Graupner и адв. M. Dörre, Rechtsanwälte,

- за X, от адв. A. Stopp, Rechtsanwalt,
- за MGN Limited, от адв. C. Bigot, avocat,
- за германското правителство, от г-н J. Möller и г-жа J. Kemper, в качеството на представители,
- за френското правителство, от г-н G. de Bergues и г-жа B. Beaupère-Manokha, в качеството на представители,
- за датското правителство, от г-н C. Vang, в качеството на представител,
- за гръцкото правителство, от г-жа S. Chala, в качеството на представител,
- за италианското правителство, от г-жа W. Ferrante, в качеството на представител,
- за люксембургското правителство, от г-н C. Schiltz, в качеството на представител,
- за австрийското правителство, от г-жа C. Pesendorfer и г-н E. Riedl, в качеството на представители,
- за правителството на Обединеното кралство, от г-жа F. Penlington, в качеството на представител, подпомагана от г-жа J. Stratford, QC,

— за Европейската комисия, от г-н М. Wilderspin, в качеството на представител,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 29 март 2011 г.,

постанови настоящото

Решение

- ¹ Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 5, точка 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74, наричан по-нататък „Регламентът“) и на член 3, параграфи 1 и 2 от Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия) (ОВ L 178, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 29, стр. 257, наричана по-нататък „Директивата“).
- ² Запитванията са отправени в рамките на два спора между, от една страна, X и дружеството eDate Advertising GmbH (наричано по-нататък „eDate Advertising“), и от друга, между г-н Olivier Martinez и г-н Robert Martinez и дружеството MGN Limited (наричано по-нататък „MGN“), във връзка с гражданската отговорност на ответниците за информация и снимки, публикувани в интернет.

Правна уредба

Регламентът

3 Съображение 11 от Регламента гласи:

„Правилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на [седалището или] местоживеенето на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени ситуации, когато [предметът] на спора или автономията на страните изисква или предполага различен свързващ фактор. [Седалището на юридическите лица] трябва да се определи автономно, така че общите правила да се направят по-прозрачни и да се избегнат конфликти на юрисдикции“.

4 Съгласно член 2, параграф 1 от Регламента, който се намира в озаглавения „Общи разпоредби“ раздел 1 от глава II („Компетентност“):

„При условията на настоящия регламент искиве срещу лицата, които имат [седалище или] местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка“.

- 5 Член 3, параграф 1 от същия регламент гласи:

„Срещу лица, които имат [седалище или] местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани иски в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава“.

- 6 Член 5, точка 3, който се намира в озаглавения „Специална компетентност“ раздел 2 от глава II, предвижда:

„Срещу лице, което има [седалище или] местоживеене в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка:

[...]

3. по дела относно [...] *delict* или *quasi delict* — в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“.

Директивата

- 7 Съображение 22, четвърто изречение от Директивата гласи:

„[О]свен това, за да се гарантира ефективно свободата на предоставяне на услуги и правната сигурност за доставчиците и получателите на услуги, такива услуги на информационното общество трябва, по принцип, да са предмет на законодателството на държавата членка, в която доставчикът на услугата е установен“.

8 Съображение 23 от Директивата гласи:

„Настоящата директива няма за цел да установява допълнителни правила на международното частно право по отношение на колизия на правни норми, нито пък разглежда юрисдикцията на съдилищата; разпоредбите на приложимото право, посочено от правилата на международното частно право, не ограничават свободата на предоставяне на услуги [на] информационното общество, както е предвидено в настоящата директива“.

9 В съображение 25 от посочената директива се уточнява:

„Националните съдилища, включително гражданските съдилища, които са компетентни да решават частно правни спорове, могат да вземат мерки да предвидят изключения по отношение на свободата за предоставяне на услуги на информационното общество в съответствие с условията, посочени в настоящата директива“.

10 Съгласно член 1, параграф 1 от Директивата нейната цел е „да допринесе за нормалното функциониране на вътрешния пазар, като осигурява свободното движение на услуги на информационното общество между държавите членки“.

11 Член 1, параграф 4 от Директивата гласи:

„Настоящата директива не установява допълнителни правила на международното частно право, нито разглежда юрисдикцията на съдилищата“.

12 Съгласно член 2, буква з), подточка i) от Директивата:

„[К]оординираната област се отнася до изисквания, на които доставчикът на услуги трябва да отговаря по отношение на:

- достъпа до дейност за предоставяне на услуги на информационното общество, като изисквания за квалификации, разрешително или нотификация,
- извършване на дейност за предоставяне на услуги на информационното общество, като изисквания за поведението на доставчика на услуги, качество-то или съдържанието на услугата, включително по отношение на рекламата и договорите, или изисквания за отговорността на доставчика на услуги“.

13 Член 3, параграфи 1 и 2 от Директивата гласи:

„1. Всяка държава членка гарантира, че услугите на информационното общество, които се предоставят от доставчика на услуги, който е установен на нейна територия, съответстват на националните разпоредби на съответната държава членка, които са част от координираната област.

2. Държавите членки не могат, по причини, свързани с координираната област, да ограничават свободата на предоставяне на услуги на информационното общество от друга държава членка“.

14 В член 3, параграф 4 от Директивата се уточняват условията, при които държавите членки могат да предприемат мерки за дерогиране на параграф 2 по отношение на дадена услуга на информационното общество.

Споровете по главното производство и преюдициалните въпроси

Дело C-509/09

- 15 През 1993 г. Х, с местоживее в Германия, е осъден заедно с брат си от германски съд на доживотен затвор за убийството на известен актьор. През януари 2008 г. той е пуснат условно на свобода.
- 16 Дружеството eDate Advertising, установено в Австрия, поддържа интернет портал с адрес „www.rainbow.at“. До 18 юни 2007 г. в рубриката „Info-News“, и по-специално на страниците, посветени на по-стара информация, ответникът държи на разположение информация от 23 август 1999 г. В нея се изтъква, че Х и братът на Х, които са посочени поименно, са сезирали Bundesverfassungsgericht (Федералния конституционен съд) в Карлсруе (Германия) с жалба против осъждането им. Освен кратко описание на извършеното през 1990 г. деяние е цитиран упълномощеният от осъдените адвокат, който твърди, че те възнамеряват да докажат, че някои от основните свидетели на обвинението не са казали истината по време на процеса.
- 17 С писмо Х иска от eDate Advertising да спре да разпространява тази информация и изрично да се задължи повече да не я публикува. Дружеството eDate Advertising не отговаря, но на 18 юни 2007 г. премахва спорната информация от своя уебсайт.
- 18 С предявления пред германските съдилища иск Х настоява eDate Advertising да спре да публикува информация за него, като посочва пълното му име във връзка с извършеното деяние. Дружеството eDate Advertising оспорва международната компетентност на германските съдилища. Тъй като искът е уважен от двете

по-долни инстанции, eDate Advertising излага и пред Bundesgerichtshof молбата си искът да бъде отхвърлен.

- 19 Bundesgerichtshof посочва, че решението относно иска зависи от отговора на въпроса дали по-долните инстанции правилно са приели, че имат международна компетентност да се произнесат по спора в съответствие с член 5, точка 3 от Регламента.
- 20 Bundesgerichtshof счита, че ако се установи, че германските съдилища имат международна компетентност, възниква въпросът кое е приложимото право — германското или австрийското. Отговорът на този въпрос зависи от тълкуването на член 3, параграфи 1 и 2 от Директивата.
- 21 Според Bundesgerichtshof, от една страна, принципът на страната на произход може да се разглежда като материалноправен коректив. Правните изводи по съществото на спора, които следват от приложимото съгласно стълкновителните норми на държавата на съда право, евентуално биха били изменени по съдържание в конкретния случай и ограничени съгласно по-малко строгите изисквания на правото на страната на произход. Според това тълкуване принципът на страната на произход не засяга действието на националните стълкновителни норми на държавата на съда и ще е приложим — както предвидените в Договора за ЕО основни свободи — само при конкретното съпоставяне на предимствата и недостатъците от гледна точка на материалното право.
- 22 От друга страна, Bundesgerichtshof изтъква, че е възможно член 3 от Директивата да установява общ принцип в областта на стълкновителните норми, който, изключвайки националните стълкновителни норми води до прилагане само на действащото право в страната на произход.
- 23 Според Bundesgerichtshof, ако се приеме, че принципът на страната на произход е пречка за прилагането на материалното право, приложимо би било

германското международно частно право и обжалваното решение би трябвало да се отмени и да се отхвърли окончателно искът, тъй като не би могло да се счита, че ищецът има право да иска преустановяване на нарушението въз основа на германското право. Обратно, ако се приеме, че принципът на страната на произход има характера на стълкновителна норма, правото на Х да иска преустановяване на нарушението ще се преценява съгласно австрийското право.

- 24 При тези обстоятелства Bundesgerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) В случаите, в които съдържанието на определен уебсайт (може да) води до нарушение на правата на личността, трябва ли изразът „мястото, където [...] може да настъпи вредоносното събитие“, използван в член 5, точка 3 от Регламент [...], да се тълкува в смисъл,

че засегнатото лице може да предяви иск за преустановяване и забрана на нарушаващите правата му действия на управителя на уебсайта пред съдилищата на всяка държава членка, в която може да се отвори този сайт, независимо в коя държава членка е установен управителят на уебсайта,

или

за да са компетентни и съдилищата на държавите членки, в които управителят на уебсайта не е установен, трябва да е налице не само техническа възможност за отваряне на сайта в тези държави, но и особена връзка на спорното съдържание или на самия уебсайт с държавата на съда (връзка със съответната държава)?

2) Ако се изисква особена връзка със съответната държава:

По какви критерии трябва да се определя тази връзка?

Има ли значение дали управителят на спорния уебсайт целенасочено го е предназначил (и) за потребителите на интернет в държавата на съда, или е достатъчно информацията, която може да се разгледа на този сайт, да има обективна връзка с държавата на съда, в смисъл че с оглед на конкретните обстоятелства по случая, и в частност с оглед на съдържанието на спорния уебсайт, в държавата на съда фактически може да е настъпило или да настъпи противоречие между противоположните интереси — интереса на ищеца от зачитане на личните му права и интереса на управителя да определя съдържанието на своя уебсайт и да предоставя информация?

За установяването на особена връзка със съответната държава релевантен ли е броят на посещенията на спорния уебсайт от територията на държавата на съда?

3) Ако установяването на компетентността не предполага особена връзка с държавата на съда или ако за целта е достатъчно спорната информация да има обективна връзка с държавата на съда, в смисъл че с оглед на конкретните обстоятелства по случая, и в частност с оглед на съдържанието на спорния уебсайт, в държавата на съда фактически може да е настъпило или да настъпи противоречие между противоположните интереси, и ако в този случай установяването на особена връзка не предполага да е налице определен минимален брой посещения на спорния уебсайт от територията на държавата на съда:

трябва ли член 3, параграфи 1 и 2 от Директива [...] да се тълкуват в смисъл, че

тези разпоредби следва да се разглеждат като стълкновителни норми, в смисъл че и в областта на гражданското право изключват прилагането на националните стълкновителни норми и предвиждат да се прилага единствено действащото право в страната на произход,

или

тези разпоредби трябва да се разглеждат като материалноправен коректив, който изменя съдържанието на правните изводи по съществото на спора спрямо това, което следва от приложимото съгласно националните стълкновителни норми право, и ги ограничава съгласно изискванията на страната на произход?

В случай че разпоредбите на член 3, параграфи 1 и 2 от Директива [...] са стълкновителни норми:

Изискват ли посочените разпоредби да се прилага само действащото в страната на произход материално право, или изискват да се прилагат и действащите в нея стълкновителни норми, поради което да е възможно правото на страната на произход всъщност да препраща към правото на държавата на съда?“.

Дело C-161/10

- ²⁵ Френският актьор Olivier Martinez и баща му Robert Martinez завеждат дело пред Tribunal de grande instance de Paris, като твърдят, че са накърнени правото им на личен живот и имиджът на г-н Olivier Martinez поради публикуването на 3 февруари 2008 г. в уебсайт с адрес „www.sundaymirror.co.uk“ на текст на английски език, озаглавен — съгласно неоспорения и представен в устните състезания превод на френски език — Kylie Minogue est de nouveau avec Olivier Martinez („Kylie Minogue е отново с Olivier Martinez“), с подробности за срещата им.

- 26 На основание член 9 от френския Граждански кодекс, съгласно който „всеки има право на зачитане на личния му живот“, е предявен иск срещу учреденото по английското право дружество MGN, издател на уебсайта на британския вестник „Sunday Mirror“. Това дружество твърди, че Tribunal de grande instance de Paris не е компетентен да разгледа делото поради липсата на достатъчна връзка между спорното публикуване и вредата, за която се твърди, че е настъпила на френска територия, като за разлика от това, ищците считат, че не се изисква такава връзка и че във всеки случай тя съществува.
- 27 Запитващата юрисдикция посочва, че вредоносно събитие, което е причинено чрез разпространение в интернет мрежата, може да се счита за настъпило на територията на дадена държава членка само ако съществува достатъчна, същностна или съществена връзка със споменатата територия.
- 28 Според запитващата юрисдикция отговорът на въпроса за компетентността на съда на държава членка, който трябва да се произнесе по нарушение на правата на личността, извършено в интернет мрежата чрез уебсайт, който се издава от лице със седалище в друга държава членка и е предназначен главно за аудиторията на тази друга държава, не личи ясно от текстовете на член 2 и член 5, точка 3 от Регламента.
- 29 При тези обстоятелства Tribunal de grande instance de Paris решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„Трябва ли член 2 и член 5, точка 3 от Регламент [...] да се тълкуват като предоставящи компетентност на юрисдикция на държава членка да разгледа иск за нарушение на права на личността, което би могло да се извърши посредством публикуване в интернет на информация и/или снимки, достъпни на уебсайт, из-

даван в друга държава членка от дружество със седалище във втората държава (или пък в друга държава членка, във всички случаи различна от първата):

- единствено при условие че този уебсайт може да се разглежда от потребители, намиращи се в тази първа държава, или
- единствено когато между вредоносното събитие и територията на тази първа държава съществува достатъчна, същностна или съществена връзка и в този втори случай, ако тази връзка може да произтича от:
 - броя посещения на спорната страница в първата държава членка като абсолютна стойност или като съотношение спрямо всички посещения на тази страница,
 - мястото на пребиваване или гражданството на лицето, което твърди, че са нарушени неговите лични права, или по-общо — на засегнатите лица,
 - езика, на който се разпространява спорната информация, или всяко друго обстоятелство, което би могло да докаже намерението на издателя на уебсайта да се обърне специално към аудиторията в първата държава,
 - мястото, където са настъпили посочените факти и/или където са направени снимките, които евентуално са публикувани в интернет,
 - други критерии [?]“.

³⁰ С определение от 29 октомври 2010 г., постановено на основание член 43 от Процедурния правилник на Съда, председателят на Съда решава дела C-509/09 и C-161/10 да бъдат съединени за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение.

По допустимостта

- 31 Според италианското правителство поставените по дело C-509/09 въпроси трябва да се обявят за недопустими, тъй като са ирелевантни за спора по главното производство. Искът за преустановяване на нарушението представлявал съдебен способ за спешна защита и следователно предполагал наличие на увреждащо поведение. От фактите по случая обаче ставало ясно, че към момента на предявяване на иска за преустановяване на нарушението не е налице увреждащо поведение, тъй като управителят на уебсайта е премахнал спорната информация още преди образуване на производството.
- 32 В това отношение следва да се припомни, че според постоянната съдебна практика в рамките на производството, въведено с член 267 ДФЕС, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от произнасяне по реда на преюдициалното производство, за да може да постанови решението си, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. Решение от 17 февруари 2011 г. по дело *TeliaSonera Sverige*, C-52/09, Сборник, стр. I-527, точка 15 и цитираната съдебна практика).
- 33 Всъщност Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, или в частност когато проблемът е от хипотетично естество (вж. Решение по дело *TeliaSonera Sverige*, посочено по-горе, точка 16).

- 34 Не изглежда обаче, че в случая по главното производство искът за преустановяване на нарушението е останал без предмет, поради това че управителят на уебсайта е премахнал спорната информация още преди образуването на производството. Всъщност, както бе припомнено в точка 18 от настоящото решение, искът за преустановяване на нарушението е уважен от двете по-долни инстанции.
- 35 Във всеки случай Съдът вече е постановил, че предвид формулировката на член 5, точка 3 от Регламента същият не изисква действително да е налице вреда (вж. в този смисъл Решение от 1 октомври 2002 г. по дело Henkel, C-167/00, Recueil, стр. I-8111, точки 48 и 49). Следователно искът, предявен с цел да не се допусне повторно нарушение, попада в приложното поле на посочената разпоредба.
- 36 При това положение преюдициалното запитване трябва да се приеме за допустимо.

По преюдициалните въпроси

По тълкуването на член 5, точка 3 от Регламента

- 37 С първите два въпроса по дело C-509/09 и с единствения въпрос по дело C-161/10, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващите юрисдикции по същество искат от Съда да установи как трябва да се тълкува използваният в член 5, точка 3 от Регламента израз „мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“ в случаите, когато се твърди, че съдържанието на определен уебсайт води до нарушение на правата на личността.

- 38 За да се отговори на тези въпроси, следва да се припомни, че от една страна, съгласно постоянната съдебна практика разпоредбите на Регламента трябва да бъдат тълкувани самостоятелно въз основа на систематиката и целите на този регламент (вж. по-специално Решение от 16 юли 2009 г. по дело Zuid-Chemie, C-189/08, Сборник, стр. I-6917, точка 17 и цитираната съдебна практика).
- 39 От друга страна, доколкото Регламентът заменя в отношенията между държавите членки Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3), изменена с последователните конвенции относно присъединяването на новите държави членки към тази конвенция (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“), направеното от Съда тълкуване на разпоредбите на Конвенцията важи и за тези на посочения регламент, когато разпоредбите на тези общностни актове могат да се квалифицират като еквивалентни (Решение по дело Zuid-Chemie, посочено по-горе, точка 18).
- 40 Съгласно постоянната съдебна практика правилото за специалната компетентност, предвидено в член 5, точка 3 от Брюкселската конвенция като изключение от принципа за компетентност на съдилищата по седалището или местоживенето на ответника, се основава на наличието на особено тясна връзка между спора и юрисдикциите по мястото, където е настъпило вредоносното събитие, която обосновава предоставянето на компетентност на тези юрисдикции за целите на добро правораздаване и надлежната организация на процеса (вж. Решение по дело Zuid-Chemie, посочено по-горе, точка 24 и цитираната съдебна практика).
- 41 Следва да се припомни също, че изразът „мястото, където е настъпило вредоносното събитие“ се отнася едновременно до мястото на настъпване на събитието, причинило вредата, и до мястото на материализиране на вредата. Тези две места могат да създадат съществена връзка от гледна точка на съдебната компетентност, тъй като всяко от тях може, в зависимост от обстоятелствата, да бъде източник на особено полезна за доказването и организацията на процеса информация (Решение от 7 март 1995 г. по дело Shevill и др., C-68/93, Recueil, стр. I-415, точки 20 и 21).

- 42 Що се отнася до прилагането на тези два критерия за привръзка при исковете за обезщетение за неимуществени вреди, за които се твърди, че са причинени от клеветническа публикация, Съдът приема, че в случай на клевета чрез разпространена в няколко договарящи държави статия в пресата пострадалият може да предяви срещу издателя иск за обезщетение или пред съдилищата на договарящата държава по мястото на установяване на издателя на клеветническата публикация, които са компетентни да се произнесат по обезщетението за всички причинени с клеветата вреди, или пред съдилищата на всяка договаряща държава — в която е разпространена публикацията и където според пострадалия е нахърнена репутацията му — компетентни да се произнесат само по вредите, причинени в държавата, чийто съд е сезиран (Решение по дело Shevill и др., посочено по-горе, точка 33).
- 43 В това отношение Съдът също така е уточнил, че макар да е вярно, че ограничаването на компетентността на съдилищата на държавата, в която е била разпространена клеветническата публикация, единствено до причинените в държавата на съда вреди, създава неудобства, ищецът все пак винаги има възможност да предяви целия си иск пред съда или по седалището или местоживенето на ответника, или по мястото на установяване на издателя на клеветническата публикация (Решение по дело Shevill и др., посочено по-горе, точка 32).
- 44 Както посочва генералният адвокат в точка 39 от заключението си, тези изводи могат да се приложат и към други медии и носители на информация, и да обхванат широк диапазон от познати на различните правни системи нарушения на правата на личността като твърденията от ищите по главното производство.
- 45 Както обаче изтъкват и запитващите юрисдикции, и мнозинството от страните и заинтересованите лица, представили становище пред Съда, публикуването на информация в уебсайт се различава от регионалното разпространение на медия като печатната, тъй като по принцип е насочено към повсеместното разпространение на информацията. Тази информация може да се разгледа незабавно от неограничен брой интернет потребители навсякъде по света, независимо дали лицето, което разпространява информацията, е имало намерение тя да бъде видяна извън държавата членка, в която това лице е установено, и извън неговия контрол.

- 46 Ето защо се оказва, че интернет намалява ползата на критерия за разпространение, доколкото по принцип обхватът на разпространение на публикуваната в интернет информация е универсален. Също така невинаги е технически възможно това разпространение да се изчисли в количествено отношение за конкретна държава членка по сигурен и надежден начин, и оттам да се оцени причинената само в тази държава членка вреда.
- 47 Както отбелязва генералният адвокат в точка 56 от заключението си, трудностите по прилагане в контекста на интернет на изведения от посоченото по-горе решение по дело *Shevill* и др. критерий за материализиране на вредата контрастират с тежестта на нарушението за носителя на лично право, който констатира, че засягащата посоченото право информация е достъпна от всяка точка на земното кълбо.
- 48 Следователно припомнените в точка 42 от настоящото решение критерии за привръзка трябва да се адаптират в смисъл, че пострадалият от извършено чрез интернет нарушение на право на личността, може да сезира съда — в зависимост от мястото на материализиране на вредата, причинена в рамките на Европейския съюз чрез посоченото нарушение — с иск за цялата вреда. Като се има предвид, че отражението на публикуваната в интернет информация върху личните права на съответното лице може да се прецени най-добре от юрисдикцията по мястото, където се намира центърът на интересите на предполагаемия пострадал, предоставянето на компетентност на тази юрисдикция е в съответствие с припомнената в точка 40 от настоящото решение цел на добро правораздаване.
- 49 Мястото, където се намира центърът на интереси на съответното лице, поначало съвпада с обичайното му местопребиваване. Възможно е обаче лицето да има център на интереси и в държава членка, в която то не пребивава обичайно, доколкото други признаци, като упражняването на професия, дават възможност да се установи наличието на особено тясна връзка с тази държава.

- 50 Компетентността на съда по мястото, където се намира центърът на интересите на предполагаемия пострадал, е съобразена с целта за предвидимост на правилата за компетентност (вж. Решение от 12 май 2011 г. по дело BVG, C-144/10, Сборник, стр. I-3961, точка 33), включително по отношение на ответника, тъй като към момента на поместване в интернет на увреждащата информация лицето, което публикува тази информация, може да установи кои са центровете на интереси на лицата, до които се отнася информацията. Ето защо следва да се приеме, че критерият за център на интересите едновременно позволява на ищеца лесно да определи юрисдикцията, която може да сезира, а на ответника — разумно да предвиди пред коя юрисдикция може да бъде призован (вж. Решение от 23 април 2009 г. по дело Falco Privatstiftung и Rabitsch, C-533/07, Сборник, стр. I-3327, точка 22 и цитираната съдебна практика).
- 51 В допълнение, вместо иск за отговорност за цялата вреда, предвиденият в посоченото по-горе решение по дело Shevill и др. критерий за материализиране на вредата предоставя компетентността на юрисдикциите на всяка държава членка, на чиято територия е достъпна или е била достъпна публикуваната в интернет информация. Те са компетентни да се произнесат единствено по вредата, причинена на територията на държавата членка на сезираната юрисдикция.
- 52 Следователно на първите два въпроса по дело C-509/09 и на единствения въпрос по дело C-161/10 следва да се отговори, че член 5, точка 3 от Регламента трябва да се тълкува в смисъл, че в случай на твърдяно нарушение на правата на личността чрез публикуване на информация в уебсайт лицето, което счита, че е увредено, може да сезира с иск за отговорност за цялата причинена вреда или юрисдикциите на държавата членка по мястото на установяване на лицето, което публикува информацията, или юрисдикциите на държавата членка, в която се намира центърът на неговите интереси. Вместо иск за отговорност за цялата причинена вреда това лице може да предяви иска си пред юрисдикциите на всяка държава членка, на чиято територия е достъпна или е била достъпна публикуваната в интернет информация. Те са компетентни да се произнесат единствено по вредата, причинена на територията на държавата членка на сезираната юрисдикция.

По тълкуването на член 3 от Директивата

- 53 С третия си въпрос по дело C-509/09 Bundesgerichtshof иска да се установи дали разпоредбите на член 3, параграфи 1 и 2 от Директивата следва да се разглеждат като стълкновителни норми в смисъл, че те предвиждат и в областта на гражданското право към услугите на информационното общество да се прилага единствено действащото право в страната на произход, изключвайки прилагането на националните стълкновителни норми, или тези разпоредби са коректив на приложимото съгласно националните стълкновителни норми право, който изменя съдържанието на това право съгласно изискванията на страната на произход.
- 54 Тези разпоредби следва да се анализират, като се вземе предвид не само техният текст, но и контекстът им и целите на правната уредба, от която те са част (вж. Решение от 19 септември 2000 г. по дело Германия/Комисия, C-156/98, *Recueil*, стр. I-6857, точка 50, Решение от 7 декември 2006 г. по дело SGAE, C-306/05, *Recueil*, стр. I-11519, точка 34 и Решение от 7 октомври 2010 г. по дело *Lassal*, C-162/09, Сборник, стр. I-9217, точка 49).
- 55 В този смисъл постановителната част на даден акт на Съюза е неразделна от мотивите му и трябва да се тълкува, когато това е необходимо, предвид съображенията за неговото приемане (Решение от 29 април 2004 г. по дело Италия/Комисия, C-298/00 P, *Recueil*, стр. I-4087, точка 97 и цитираната съдебна практика, както и Решение по дело *Lassal*, посочено по-горе, точка 50).
- 56 Съгласно член 1, параграф 1 от Директивата, приета на основание член 47, параграф 2 ЕО, членове 55 ЕО и 95 ЕО, тя има за цел да допринесе за нормалното функциониране на вътрешния пазар, като осигурява свободното движение на услуги на информационното общество между държавите членки. В съображение 5 от Директивата като правни бариери за нормалното функциониране на вътрешния пазар в тази област са посочени различията в законодателствата и правната несигурност на националните режими, приложими към тези услуги.

- 57 За повечето аспекти на електронната търговия обаче Директивата не предвижда хармонизиране на материалноправните норми, а определя „координирана област“, в рамките на която механизмът на член 3 трябва да позволи, съгласно съображение 22 от Директивата, услугите на информационното общество по принцип да бъдат предмет на законодателството на държавата членка, в която е установен доставчикът на услугата.
- 58 В това отношение следва да се отбележи, от една страна, че законодателството на държавата членка, в която е установен доставчикът на услугата, включва и гражданското право, както следва по-специално от съображение 25 от Директивата и от това, че в приложението към нея са изброени права и задължения с гражданскоправен характер, спрямо които механизмът по член 3 е неприложим. От друга страна, в член 2, буква з), подточка i), второ тире от Директивата е предвидено изрично, че тя се прилага към отговорността на доставчиците на услуги.
- 59 Тълкуването на член 3, параграфи 1 и 2 от Директивата в светлината на гореспоменатите разпоредби и цели показва, че установеният в Директивата механизъм предвижда спазването и в областта на гражданското право на изискванията на действащото материално право в страната, в която е установен доставчикът на услугата. Всъщност при липсата на императивни разпоредби за хармонизация, приети на равнището на Съюза, единствено признаването на императивния характер на националното законодателство, което по волята на законодателя се прилага спрямо доставчиците и техните услуги, може да гарантира пълното действие на свободата на предоставяне на посочените услуги. Член 3, параграф 4 от Директивата потвърждава това тълкуване, доколкото в същия са уточнени условията, при които държавите членки могат да дерогират параграф 2 от този член, като следва да се приеме, че тези условия са изчерпателни.
- 60 При тълкуването на член 3 от Директивата обаче трябва да се отчита и член 1, параграф 4 от нея, според който тя не установява допълнителни правила на международното частно право по отношение на стълкновителните норми.

- 61 В това отношение следва да се отбележи, от една страна, че тълкуване на предвиденото в член 3, параграф 1 от Директивата правило относно вътрешния пазар в смисъл, че то води до прилагане на действащото материално право в държавата членка на установяване, не значи, че това правило трябва да се квалифицира като норма на международното частно право. Всъщност въпросният параграф задължава държавите членки да следят най-вече за това услугите на информационното общество, които се предоставят от установен на тяхна територия доставчик на услуги, да са съобразени с приложимите национални разпоредби на посочените държави членки, които са част от координираната област. Налагането на такова задължение няма характеристиките на стълкновителна правна норма, предназначена да разреши конкретна колизия на няколко законодателства, които могат да се приложат.
- 62 От друга страна, член 3, параграф 2 от Директивата забранява на държавите членки да ограничават по причини, свързани с координираната област, свободата на предоставяне от друга държава членка на услуги на информационното общество. Обратно, от член 1, параграф 4 от Директивата във връзка със съображение 23 от нея следва, че приемащите държави членки по принцип могат по свое усмотрение да определят, въз основа на своето международно частно право, приложимите материалноправни норми, доколкото от тях не следва ограничение на свободното предоставяне на услуги на електронната търговия.
- 63 Ето защо член 3, параграф 2 от Директивата не налага транспониране под формата на специална стълкновителна норма.
- 64 Разпоредбите на член 3, параграфи 1 и 2 от Директивата обаче трябва да се тълкуват така, че да се гарантира, че възприетият от законодателя на Съюза координационен подход действително позволява да се осигури свободата на предоставяне на услуги на информационното общество между държавите членки.

- ⁶⁵ В това отношение следва да се припомни, че Съдът вече е постановил, че императивните разпоредби на дадена директива, които са необходими за постигането на целите на общия пазар, трябва да могат да се прилагат, дори въпреки избора на закон, който предвижда различно разрешение (вж. в този смисъл Решение от 9 ноември 2000 г. по дело *Ingmar*, C-381/98, *Recueil*, стр. I-9305, точка 25 и Решение от 23 март 2006 г. по дело *Honyvem Informazioni Commerciali*, C-465/04, *Recueil*, стр. I-2879, точка 23).
- ⁶⁶ Що се отнася до предвидения в член 3 от Директивата механизъм обаче, следва да се приеме, че прилагането спрямо услугите на електронната търговия, по силата на цитирания член 3, параграф 1, на законодателството на държавата членка, в която са установени доставчиците на услугите, не би позволило да се гарантира в пълна степен свободата на предоставяне на тези услуги, ако в крайна сметка доставчиците трябва да спазват в приемащата държава членка по-строги изисквания от тези, които са приложими спрямо тях в държавата членка, в която са установени.
- ⁶⁷ Следователно член 3 от Директивата не допуска, освен в случаите на дерогиране, разрешени при предвидените в член 3, параграф 4 условия, спрямо доставчика на услуга на електронната търговия да се прилагат по-строги изисквания от предвидените от действащото материално право в държавата членка, в която е установен посоченият доставчик.
- ⁶⁸ С оглед на изложеното дотук на третия въпрос по дело C-509/09 следва да се отговори, че член 3 от Директивата трябва да се тълкува в смисъл, че не налага транспониране под формата на специална съгласителна норма. Що се отнася до координираната област обаче, държавите членки трябва да гарантират — освен в случаите на дерогиране, разрешени при предвидените в член 3, параграф 4 от Директивата условия — че спрямо доставчика на услуга на електронната търговия не се прилагат по-строги изисквания от предвидените от приложимото материално право в държавата членка, в която е установен посоченият доставчик.

По съдебните разноси

- ⁶⁹ С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) Член 5, точка 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, трябва да се тълкува в смисъл, че в случай на твърдяно нарушение на правата на личността чрез публикуване на информация в уебсайт лицето, което счита, че е увредено, може да сезира с иск за отговорност за цялата причинена вреда или юрисдикциите на държавата членка по мястото на установяване на лицето, което публикува информацията, или юрисдикциите на държавата членка, в която се намира центърът на неговите интереси. Вместо иск за отговорност за цялата причинена вреда това лице може да предяви иска си пред юрисдикциите на всяка държава членка, на чиято територия е достъпна или е била достъпна публикуваната в интернет информация. Те са компетентни да се произнесат единствено по вредата, причинена на територията на държавата членка на сезираната юрисдикция.
- 2) Член 3 от Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия), трябва да се тълкува в смисъл, че не налага транспониране под формата на специална съгласителна норма. Що се отнася до координираната област

обаче, държавите членки трябва да гарантират — освен в случаите на дерогиране, разрешени при предвидените в член 3, параграф 4 от Директива 2000/31 условия — че спрямо доставчика на услуга на електронната търговия не се прилагат по-строги изисквания от предвидените от приложимото материално право в държавата членка, в която е установен посоченият доставчик.

Подписи